

MEMORIAŁ
General Marii Wittek

brok typograficzny

FUNDACJA GENERAL ELZBIETY ZAWACKIEJ
Archiwum i Muzeum Pomorskie Armii Krajowej
oraz Wojskowej Służby Polek
87-100 70-01 ul. Podmurna 93, tel. 0048 56 65 22 186
e-mail: fapak@wp.pl; www.zawacka.pl

NSZ

*adres:
Irena Życzynska-Batoniak
ul.
60-247 Poznań*

foto. (onyg.)

ŻYCZYŃSKA IRENA

zam. BATONIAK

ps. "IRKA"

(I 1940 - VIII 1945)

3170/WSK

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI — ŻYCZYŃSKA IRENA

3170/WSK

I. Materiały dokumentacyjne

I/1 – relacja właściwa k. 4, s. 1-4

I/2 – dokumenty (sensu stricto) dot. osoby relatora k. 9, s. 1-7

I/3 – inne materiały dokumentacyjne dot. osoby relatora k. 1, s. 1-2

II. Materiały uzupełniające relację k. 3, s. 1-3

III. Inne materiały (zebrane przez „relatora”):

III/1 – dot. rodziny relatora

III/2 – dot. ogólnie okresu sprzed 1939 r.

III/3 – dot. ogólnie okresu okupacji (1939–1945)

III/4 – dot. ogólnie okresu po 1945 r.

III/5 – inne...

IV. Korespondencja k. 1, s. 1

V. Wypisy ze źródeł [tzw.: „nazwiskowe karty informacyjne”]

VI. Fotografie ✓ reprod. list., ksero 2 szt.

II/1 RELACJA WŁASNA

- Relacja własna, Posen 26 V 2002, mps (oryg), k. 4, s. 1-4

dobre Jhln

Irena Życzyńska- Bałoniak ps. "Irka".

Irena Izabela Życzyńska, od 1968r. Życzyńska- Bałoniak, ur. 14-go maja 1927r. w Łychowie Szlacheckim, pow. Kraśnik, woj. lubelskie, obecnie zamieszkała 60- 247 Poznań, ul. Cybulskiego 8 m.1.tel.(061)866-22-61. Ojciec Ksawery Życzyński ur. w Łychowie Szlacheckim, urzędnik Dyrekcji Kolei Państwowej w Toruniu. Walczył o niepodległość Polski w I-szej Wojnie Światowej, w 1936 r. został odznaczony Medalem Niepodległości (nr leg. 24312), ponadto został odznaczony Krzyżem P.O.W.(nr dyplomu krzyża 8834), w październiku 1939r. został aresztowany przez Niemców i zamordowany w obozie koncentracyjnym w Stutthofie w 1940r.

Matka Aniela Życzyńska z Oskrobów ur.12.05.1902 r. w Rzezycy Ziemiańskiej., dyplomowana położna, zamordowana przez UB 11.07 1945r. w Lipie woj. lubelskie Brat Antoni Życzyński ur. 17. 04. 1925r.w Kraśniku, zamieszkały w USA w Brooklynie NY, obecnie jest przewodniczącym Koła SPK nr. 39 w Brooklynie i jest członkiem Zarządu Głównego na USA. Rodzina Życzyńskich wywodzi się ze starej szlachty zagrodowej mieszkającej w Łychowie Szlacheckim od XVI w.

Do końca sierpnia 1939r. mieszkaliśmy w Jabłonowie Pomorskim. Ojciec pracował w Dyrekcji Kolei Państwowej w Toruniu, matka pracowała jako położna, brat i ja uczęszczaliśmy do szkoły podstawowej w Jabłonowie Pom. 1-go września 1939r. rodzice mnie z bratem wysłali ostatnim pociągami z Torunia przez Warszawę i Lublin do rodziny do Łychowa Szlacheckiego, Ojciec z dokumentami Dyrekcji został wydelegowany do Wilna, matka została powołana do służby szpitalnej.

Od 1939 do 1945r wraz z rodziną mieszkałam na Łychowie Szlacheckim. W 1940r. oficer wojska polskiego, który ukrywał się przed Niemcami na Łychowie kpt. Waław Piotrowski ps. "Cichy" zaczął organizować podziemną organizację, która była zaczątkiem Narodowych Sił Zbrojnych. Do tej organizacji od początku aż do sierpnia 1945r. należała cała moja rodzina. W 1940r. na ręce kpt. Waław Piotrowskiego składaliśmy przysięgę.

W naszym domu na Łychowie odbywały się zebrania, brat mój Antoni Życzyński ps. „Tolek” przez cały czas był aktywnym członkiem NSZ, najpierw w oddziale kpt. „Cichego” Waław Piotrowskiego, a następnie był zastępcą w pododdziale „Cichego”, którym kierował Stanisław Młynarski ps. „Orzeł”. Moja matka Aniela Życzyńska ps. „Ania” i ja ps. „Irka” przez cały czas organizacji podziemnej czyli do rozwiązania oddziału w sierpniu 1945r. byłyśmy łączniczkami. Ja byłam głównie łączniczką między kpt. „Cichym” a pododdziałem „Orla” oraz między „Cichym” a oddziałem AK „Zapory” (mjr. Hieronim Dekutowski) i „Ojca Jana” (mjr. Franciszek Przysiężniak) na terenach lasów od Gościeradowa, Zaklikowa, Lipę przez Radomyśl do Rozwadowa i Janowa. Przenosiłam broń, lekarstwa, opatrunki i różne instrukcje i meldunki.

2/1/2

Moja matka była szefem łączniczek Komendy Okręgu NSZ Lublin. Na polecenie kpt. Piotrowskiego często wyjeżdżała do Lublina i Warszawy, miała tam kontakt z organizacją AK i NSZ, przewoziła instrukcje oraz przeprowadzała różnych członków organizacji podziemnej, którzy byli zmuszeni do ucieczki z Warszawy czy Lublina. Ci ludzie u nas w domu czekali na dalszy kontakt i przeważnie ja dalej przeprowadzałam ich do oddziałów leśnych. Najbardziej aktywnie i z ogromnym poświęceniem pracowałyśmy od roku 1943, gdzie w domu ukrywaliśmy rannych partyzantów (tak z NSZ jak i AK) co wymagało dużej czujności i poświęcenia. Niemcy często wpadali do wsi i robili rewizję. Nigdy nie zapomnę dnia 2-go lutego 1944r. Było to święto kościelne i wracałam z kościoła z Rzeczycy Ziemiańskiej, zobaczyłam ogromną hunę na niebie od strony Borowa i sąsiednich wsi. Była to pacyfikacja ludności polskiej przeprowadzana przez Niemców, którzy mieli donos, że w Borowie stacjonują partyzanci z oddziałów NSZ. Niemcy spalili kilka wsi i wymordowali ponad 1000 niewinnych osób w tym dzieci. Wiatr wiał w naszą stronę i słychać było strzały i jęki mordowanych ludzi. Była to straszna zbrodnia.

Niezwykłej ostrożności i wysiłku wymagały jednak kontakty z oddziałem „Cichego” i „Orła” już po wkroczeniu na te tereny wojsk radzieckich.. Konieczne było informowanie partyzantów o zgrupowaniach i ruchach zwłaszcza milicji i oddziałów UB tym bardziej, że to byli ludzie terenowi i znali naszą rodzinę i działalność. Głównie ja dostarczałam do lasu żywność, lekarstwa, opatrunki, wiadomości. Rannych partyzantów wówczas ukrywaliśmy w zabudowaniach domowych naszej rodziny u Mokrzewskich, którzy mieszkali w Irenie. Jest to wieś otoczona ze wszystkich stron lasem kilka kilometrów za Zaklikowem. Ścisły kontakt miałam z ludźmi „Cichego” i „Orła”, przyjaciółmi mojego brata „Tolka”, z którymi mam kontakt do dnia dzisiejszego. Są to: Ryszard Sosnowski ps. „Mały” obecnie mieszka w RPA, Czesław Maciejak ps. „Pogoda” mieszka we Francji, Bolesław Chmielowiec ps. „Komar” mieszka w Tarnobrzegu, Franciszek Pietras ps. „Kopczyński” mieszka w Łychowie i Józef Kapica ps. „Sokół” mieszkał w Żdziechowicach, już nie żyje.

W pierwszych dniach lipca 1945r. nasza matka na polecenie „Cichego” pojechała do Lublina skąd przywiozła dokładne informacje o planowanej akcji przez siły KBW i UB na oddziały NSZ . Zdążyła przekazać wszystkie informacje „Cichemu” i „Orłowi” dzięki temu uratowała życie wielu młodych ludzi.

W drodze powrotnej wstąpiła do leśniczówki, gdzie leżał ranny oficer z oddziału AK „Zapory” aby zmienić mu opatrunek i ostrzec ich o planowanej akcji przez UB jednak nie zdążyli uciec i razem z naszą matką zostali aresztowani, ranny oficer i leśniczy Jańczak przez funkcjonariusza UB Edwarda Gronczewskiego ps. „Przepiórka”. 11-go lipca 1945r we wsi Lipa rozstrzelano naszą mamę i leśniczego Jańczaka jako „wrogów Polski Ludowej”.

-2-

I/1/3

Po walce jaką stoczyły oddziały „Orła” i „Cichego” w lasach k. Radomyśla nad Sanem jeszcze z małymi grupami partyzantów miałam kontakt. W sierpniu 1945r. oddział został rozwiązany, a partyzanci w małych grupach w różnych punktach przekraczali granicę Polski na Zachód. Brat mój i Ryszard Sosnowski ps. „Mały” przedostali się do Francji, a potem przez Argentynę i Brazylię Ryszard Sosnowski wyemigrował do RPA, mój brat natomiast osiadł na stałe w Nowym Jorku, gdzie mieszka i jest obecnie prezesem Koła SPK nr.39 w Brooklynie NY. „Cichy” kpt. Wacław Piotrowski po rozwiązaniu oddziałów przeszedł na Zachód przez Czechosłowację do Francji i następnie wyemigrował do Kanady gdzie zmarł w 1982r.

Po rozstrzelaniu naszej matki oddział „Przepiórki” UB robił bardzo dokładne rewizje w naszym domu w Łychowie i u naszej rodziny w Irenie i w Potoku, tak w dzień jak i w nocy, w celu aresztowania mnie i mojego brata za którego wyznaczono wysoką nagrodę. Przez cały lipiec i sierpień ukrywałam się w Zaklikowie w domu mojej przyjaciółki Zofii Wojewódzkiej. Chciałam pochować matkę, jednak stolarz w Zaklikowie ostrzegł mnie, że ma zakaz sprzedaży trumny i jeśli przyjdę do niego ma natychmiast zawiadomić UB. W międzyczasie okazało się, że w nocy partyzanci (podobno z oddziału „Zapory” AK) przyjechali do Lipy odkopali wszystkich zamordowanych i odjechali w stronę Radomyśla. Do dnia dzisiejszego nie udało nam się ustalić na jakim cmentarzu zostali pochowani.

Poszukiwania jakie czyniło UB w Łychowie i w Zaklikowie oraz w Irenie u naszej rodziny nasiliły się tak bardzo, że nie mogłam dłużej narażać przyjaciół i ukrywać się na tym terenie i z rodziną Wojewódzkich wyjechałam pod koniec sierpnia w 1945r. na Ziemię Odzyskaną, od września mieszkałam w internacie i uczęszczałam do Liceum w Wałczu. Moja rodzina w Łychowie powiedziała, że udało mi się uciec razem z bratem za granicę. Na Ziemiach Zachodnich w życiorysie pisałam, że moja najbliższa rodzina cała zginęła w czasie okupacji dzięki czemu nie byłam w kręgu zainteresowań władz UB.

Maturę zdawałam w Wałczu w 1949r. studiowałam na Wydziale Farmaceutycznym Uniwersytetu Poznańskiego, a potem Akademii Medycznej w Poznaniu, tytuł magistra farmacji uzyskałam w 1953r. Od listopada 1953r. do czerwca 1977r. pracowałam w Katedrze Chemii Organicznej na Wydziale Farmaceutycznym Akademii Medycznej w Poznaniu kolejno na stanowisku asystenta, st. asystenta, adiunkta i st. wykładowcy. W roku 1961 uzyskałam stopień doktora nauk farmaceutycznych na Wydziale Farmaceutycznym w Poznaniu, a w roku 1966 uzyskałam stopień doktora habilitowanego z zakresu fitochemii na Akademii Medycznej w Krakowie. Tematem moich badań naukowych była izolacja z roślin i identyfikacja steroli i trójterpenów pięciocyklicznych, ponadto przekształcenie trójterpenów i dobudowanie

- 3 -

5/1/4

pierścieni heterocyklicznych do pierścienia A w trójterpenach pięciocyklicznych pod kątem otrzymania związków farmakologicznie czynnych.

Od czerwca 1977r. do chwili obecnej pracuję w Zakładzie Badań Środowiska Rolniczego i Leśnego PAN w Poznaniu kolejno na stanowisku docenta i profesora. Stopień naukowy profesora nauk przyrodniczych otrzymałam w 1988r. W latach 1977 - 1997 byłam kierownikiem Pracowni Chemii Agroekosystemów. Prowadzone badania dotyczyły chemii ekologicznej i ochrony środowiska i miały na celu identyfikację aminokwasów i kwasów fenolowych w wodach naturalnych i w glebach. Ponadto badania dotyczyły znaczenia rozpuszczonych związków organicznych w migracji metali ciężkich. Opublikowałam łącznie ponad 120 prac naukowych i dwa patenty.

Od 1998r jestem na emeryturze. Mąż mój jest profesorem w Zakładzie Chemii Organicznej na Wydziale Farmaceutycznym Akademii Medycznej w Poznaniu. Mamy dwie córki, starsza Barbara jest doktorem nauk medycznych, młodsza Anna jest magistrem farmacji.

Po studiach medycznych kobiety w Polsce przechodziły szkolenia wojskowe. W 1955 r. byłam powołana na obóz szkoleniowy obrony cywilnej w Przemyślu. Po przebytych szkoleniu otrzymałam stopień oficera rezerwy (porucznika) nr legitymacji wojskowej CH 0106599. W 2000r. w ramach kombatanckich awansów otrzymałam nominację na stopień kapitana.

Od sierpnia 1992r. mam uprawnienia kombatanckie, nr legitymacji 71830/ 77117.

Odnaczenia i krzyże:

Złoty Krzyż Zasługi 1977r.

Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski 1989r.

Krzyż Narodowego Czynu Zbrojnego 1993r.

Krzyż Partyzancki 1999r.

Odnaka Weterana Walk o Niepodległość 1995r.

Patent Nr 63132 Weterana Walk o Wolność i Niepodległość Ojczyzny 2001r.

J. Fijałkowski

-4-

1/2 DOKUMENTY (SENSU STRICTO) DOTYKĄCE OSOBY RELATORA

- Legitymacja [nr 2428-77-157] Złotego Krzyża Zasługi, Warszawa 21 IX 1977, ksero, k. 1, s. 1
- Legitymacja [nr 1542-89-50] Krzyża Kawalerskiego Orderu Odrodzenia Polski, Warszawa 31 V 1989, ksero, k. 1, s. 2
- Zaświadczenie [nr 71830/77117] Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych, 12 VIII 1992, ksero, k. 1, s. 3
- Legitymacja [nr 6-93-155] Krzyża Narodowego Czynu Zbrojnego, Warszawa 16 XI 1993, ksero, k. 1, s. 4
- Legitymacja [nr 54-99-640] Krzyża Partyzanckiego, Warszawa 29 VII 1999, ksero, k. 1, s. 5
- Zaświadczenie o mianowaniu na stopień kapitana, Poznań 28 III 2000, ksero, k. 1, s. 6
- Patent [nr 63132] Weterana Walk o Wolność i Niepodległość Ojczyzny, Warszawa 2001, ksero, k. 1, s. 7

POLSKA RZECZPOSPOLITA
LUDOWA

LEGITYMACJA

Nr 2428-77-157

WARSZAWA

dn. 21 września 1977 r.

UCHWAŁĄ RADY PAŃSTWA

odznaczony(a) został(a)
za dwudziestoletnią nienaganną
pracę pedagogiczną

ŻYCZYŃSKA-
Ob. BAŁONIAK

Irena c. Ksawerego

ZŁOTYM
KRZYŻEM ZASŁUGI

PRZEWODNICZĄCY
RADY PAŃSTWA

[Handwritten signature]

12/11

POLSKA RZECZPOSPOLITA
LUDOWA

LEGITYMACJA

Nr 1542-89-50

WARSZAWA

dn. 31 maja 1989 r.

UCHWAŁA RADY PAŃSTWA

z dnia 31 maja 1989 r.

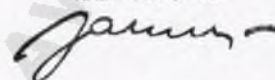
odznaczony(a) został(a)

Ob. ŻYCZYŃSKA-BABONIAK

Irena c. Ksawerego

KRYZEM KAWALERSKIM
ORDERU ODRODZENIA POLSKI

PRZEWODNICZĄCY
RADY PAŃSTWA

T2/2

Wpłynęło dnia 8.06.
Ldż. 2516 HSk 02

ZAŚWIADCZENIE

Nr **71830 / 77117**

ŻYCZYŃSKA-BALONIAK

Nazwisko

JRENA JZABELA

Imiona

14.05.1927 r. ŁYCHÓW SZLA-

Data i miejsce urodzenia

-CHECKI

Uprawnia do przejazdów PKP i PKS w/g 50% zniżki

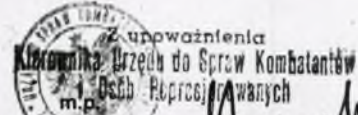
J. Życzyńska
podpis posiadacza zaświadczenia

12/13

**URZĄD DO SPRAW KOMBATANTÓW
I OSÓB REPRESJONOWANYCH**

Niniejsze zaświadczenie uprawnia do ulg i świadczeń określonych w ustawie z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz.U. nr 17, poz. 75 z późniejszymi zmianami).

12.08.1992 r.
Data

mgr inż. Stanisław Borodziacz
Podpis

**RODZAJE I OKRESY
ZALICZANE DO UPRAWNIEN
USTAWOWYCH**

Adres zamieszkania

Okresy		Wyszczególnienie	Przepis ustawy
od	do		
04. 1945	08. 1945	Straszenie w Narewie, ant. Służbu Zbrojni.	1

ul. 1945

60-858 POZNAŃ

Łącznie: lat ..... - ..... miesięcy ..... **5** .....

Zmiana: lat ..... Z upoważnienia Kierownika Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych

mgr inż. Stanisław Borodziacz
Podpis

RZECZPOSPOLITA POLSKA

POSTANOWIENIEM

z dnia 16 listopada 1993 r.

Pani ŻYCYŃSKA-BAŁONIAK

LEGITYMACJA

Irena c. Ksawerego

odznaczony/a został/a

Nr. 6-93-155

KRZYŻEM
NARODOWEGO CZYNU
ZBROJNEGO

Warszawa

PREZYDENT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

dnia 16 listopada 1993 r.

T2/4

[Handwritten signature]

RZECZPOSPOLITA POLSKA

POSTANOWIENIEM

z dnia 29 marca 1999 r.

LEGITYMACJA

Pani **ŻYCYŃSKA-BAŁONIAK**

Irena c. Ksawerego

odznaczona została

Nr 54-99-670

KRZYŻEM PARTYZANCKIM

Warszawa

dnia 29 marca 1999 r.

PREZYDENT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

A. Kwaśniewski
Aleksander Kwaśniewski

12/5

12/6

SIŁY ZBROJNE RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

MINISTER OBRONY NARODOWEJ

mianował

nie będącego w czynnej służbie wojskowej

por. nie podl.ob.sł.wojsk. ŻYTCZYŃSKA-BAŁONIAK Irena c.Ksawerego r.1927

na stopień

KAPITANA

z dniem 28 marca 2000 r.

ptk dypl. Mirosław KAMIENIARZ
ZASTĘPCA SZEFA
Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego
ds. Mob. i Uzup.
Poznań

02.08.2000 r.

(data)

PATENT Nr 63132

12/14

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej
potwierdza się, że

Pani ŻYCZYŃSKA-BALONIAK IRENA

.....
w latach walki zbrojnej z najęźdźcami
z honorem pełniła żołnierską powinność
i uzyskała prawo do zaszczytnego tytułu:

Weteran Walk o Wolność i Niepodległość

Ojczyzny

KIEROWNIK
URZĘDU DO SPRAW KOMBATANTÓW
I OSÓB PRERESJONOWANYCH

Warszawa, 2001 r.

PREZES
RADY MINISTRÓW
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

BOG
HONOR
OJCZYZNA

I/3 INNE MATERIAŁY DOKUMENTACYJNE DOTYCZĄCE OSOBY RELATORA

- Kwestionariusz ciotka Z2 NSZ, [b5], mps(ayq), k.1, s.1-2

ZWIAZEK ŻOŁNIERZY
NARODOWYCH SIŁ ZBROJNYCH
ZARZĄD GŁÓWNY

KWESTIONARIUSZ
członka ZŻNSZ

WCV 27 08 2007
Woj 2887/484/
Ldz 010
13/1

1. Nazwisko: **ŻYCZYŃSKA - BAŁONIAK**
2. Imiona: **IRENA** **IZABELA**
3. Inne używane nazwiska (nazwisko panięskie): **ŻYCZYŃSKA**
Pseudonimy: **"IRKA"**
Imiona rodziców: **KSAWERY** **ANIELA**
Nazwisko panięskie matki: **OSKROBA**
4. Data i miejsce urodzenia: **14.05.1927** **tychów Szlachecki**
5. Adres stałego zamieszkania: **60-247 Poznań, ul.**
6. Nr PESEL:
7. Nr dowodu osobistego lub karty stałego pobytu (przez kogo i kiedy wydany):
ME **KMMO Poznań, 24. 07. 1968r.**
8. Nr legitymacji członka ZŻNSZ : **26** data wydania: **05.01.1993**
ZŻNSZ Zarząd Okręgu Konin
Kto wydał .....
9. Nr zaświadczenia uprawnień kombatanckich: **71830** \ **77117**
data wydania: **12.08.1992**
10. Okręg: **Wielkopolska** Koło: **Poznań**
Środowisko: .....
11. Okręg działania podczas wojny: **tychów, Zaklików, Irena, Radomyśl, lasy lipskie i janowskie**
Inspektorat ..... Obwód **Lubelski**
Rejon ..... Placówka **tychów Szlachecki**
Dywizja ..... pułk ..... batalion ..... kompania .....
pluton ..... Oddział partyzancki **"Cichego" kap. W. Piotrowskiego**

12. Okresy (od - do miesiąc, rok), rodzaje działalności kombatanckiej (formację, ugrupowanie jednostkę, pobyt i przyczyny uwięzienia w obozach koncentracyjnych, jenieckich, łagrach):

od miesiąc rok - do miesiąc rok	Rodzaj działalności
01 40 - 08 45	Łącznik między Oddz. NSZ kap. "Cichego" w Piotrowskiego i "Orła" M. Młynarskiego, a Oddz. "Zapory" AK
	Przekazywanie tajnych dokumentów, amunicji, leków. Przeprowadzanie ludzi do lasu, opieka nad rannymi. W naszym domu w Łychowie był punkt kontaktowy ukrywali się ranni partyzanci.
	Brat mój Antoni "Tolek" był zastępcą "Orła". Matka moja Aniela "Anna" była łączniczką i kierownikiem sanitariuszek.

13. Działalność powojenna (Ruch Oporu AK, WiN, NSZ, OP, NZW, MWP / od 07.1945 do 1947) ..... byłam poszukiwana przez UB w Kraśniku i ukrywałam się.

14. Czy był karany (represjonowany) po wojnie za działalność kombatancką, polityczną lub z innych powodów (kiedy, gdzie, przez kogo): 11.07.1945 w Lipie UB zamordowało moją Matkę, Brat mój wraz z "Gichym" przedostali się do Francji; ja ukrywałam się w Zaklikowie w koncu byłam zmuszona wyjechać na ziemię odzyskaną. Decyzje sądów o rehabilitacji, unieważnieniu wyroku, inne: .....

15. Czy w czasie II wojny światowej zmieniał obywatelstwo (kiedy i na jakie): nie

16. Stopień wojskowy (kiedy i przez kogo nadany) Kapitan, MON 28.03. 2000r.

17. Posiadane odznaczenia bojowe i państwowe (kto i kiedy nadał):
Krzyż Narodowego Czynu Zbrojnego, 1993, Prezydent
Odznaka Weterana Walk o Niepodległość, 1996,
Krzyż Partyzancki 1999, Prezydent
Krzyż Kawalerski 1989, Rada Państwa

18. Wykształcenie i wykonywany zawód: Wyższe, Prof. n. przyrodniczych

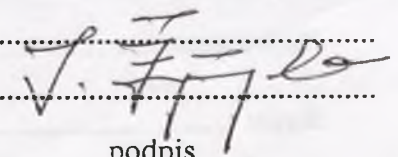
19. Miejsce pracy, zajmowane stanowisko: Z. Badań Środowiska Rolniczego i Leśnego PAN, Poznań
Kierownik Pracowni Chemicznej

20. Rodzaj emerytury lub renty i data przyznania: od 1998r.

21. Stan cywilny: mężatka

Imię i nazwisko współmałżonka: SYLWESTER BAŁDNIAK

22. Narodowość i posiadane obywatelstwo: polska

podpis

II MATERIAŁY UZUPEŁNIĄCE RELACJE

- B. Chmielowiec, Wspomnienie straconych(?) dni, Terndobreg 2002 (fragmenty dot. relatora i jego rodziny), ksero, z. 3, s. 113

Wpłynęło dnia 6.06.
Licz. 2516 HSK 100 11/1

Bolesław Chmielowiec
ps. „Komar”

WSPOMNIENIA
STRACONYCH (?) DNI

Tarnobrzeg 2002

II/2

mendant rejonowy NSZ „Alfons” (Alfons Chmielowiec, „Pyskacz”, „Baca” - „But” znał widocznie tylko imię - przypis mój.) oraz komendant ROAK”. (Kpt. Zdzisław Geneja, ps. „Stary” - przypis mój.)

Niezależnie od wielu napisanych tam bzdur, te dane pokrywają się akurat z rzeczywistością.

Jak wynika z przytoczonych cytatów, „Przepiórka” został przez „Buta” doskonale poinformowany, co do sytuacji konspiracyjnej w Radomyślu i w Żabnie. To właśnie znakomicie ułatwiło mu kontynuowanie bandycko-zbrodniczej działalności.

Cytaty zaś - chociaż mogą się one komuś wydać zbyt techniczne - podaję dlatego, aby mogły świadczyć o tym, iż opisywane tu zdarzenia nie są wytworem mojej fantazji, a prawdą popartą przez kogoś, kto po stronie przeciwnej brał w nich bezpośredni, choć niezbyt chlubny udział.

***

Banda „Przepiórki” naprowadzana przez „Buta” ustawicznie tropiła nasz oddział. Udawało się nam jednak unikać z nimi styczności, gdyż byliśmy na bieżąco i dokładnie informowani o ich ruchach poprzez znakomicie zorganizowaną łączność z dowódcą ugrupowania kpt. „Cichym”. Wyjątkowe wręcz poświęcenie wykazały m.in. dwie panie z Łychowa: matka „Tolka” - pani Aniela Życzyńska ps. „Ania” oraz jej córka - pani Irena Życzyńska, ps. „Irka”. (Obecnie pani profesor Irena Życzyńska-Bałoniak, mieszka w Poznaniu.) One to, będąc w bezpośrednim kontakcie z kpt. „Cichym”, dostarczały nam do lasu aktualne meldunki o zamierzeniach grupy „Przepiórki” względem naszego oddziału oraz amunicję, lekarstwa i środki opatrunkowe.

Pani Aniela - po śmierci męża rozstrzelanego przez Niemców w masowej egzekucji Polaków w obozie koncentracyjnym Stutthof, zamieszkała w Łychowie wraz z dziećmi: Antonim, urodzonym w 1925 roku oraz Ireną urodzoną w 1927 roku.

Działalność konspiracyjną pani Aniela rozpoczęła w 1940 roku. Wtedy to, gdy ówczesny porucznik Piotrowski, ps. „Cichy” utrzymywał już stałe kontakty z konspiracyjnym podziemiem w Warszawie - nawiązała z nim ścisłą, bezpośrednią współpracę. Jako kurier utrzymywała łączność pomiędzy „Cichym”, a warszawskimi konspiratorami - mjr „Witoldem”, por. „Ostroga”, por. „Zbyszkciem” i innymi oficerami.

„Tolek” już w wieku niespełna 18 lat wstąpił do oddziału „Cichego”, zaś „Irka” w wieku lat 16 zaczęła pełnić funkcję wywiadowcy, a następnie łączniczki w organizacji NZS. Cała ta Rodzina z racji swej patriotycznej postawy zasłużyła sobie na najwyższe uznanie i na wdzięczność przyszłych pokoleń za ofiary, jakie poniosła na rzecz odzyskania niepodległości Polski, na rzecz god-

11/13
nego życia w wolnym kraju. A jak się wkrótce okaże, ofiar i nieszczęść los im nie szczędził.

Ale niezależnie od tego, że na pełną wolność przyszło nam czekać - żyjąc w zbrodniczym systemie komunistycznym jeszcze prawie pięćdziesiąt lat, dzisiaj możemy śmiało powiedzieć, że ich ofiary i ofiary nas wszystkich nie poszły na marne. Dzisiaj możemy być pewni, że „dobrodziejstwa„ tego systemu nie dotkną już żadnego z naszych pokoleń, że ten nieludzki system przypadnie na całym świecie, i zostanie przywrócona wszystkim Narodom godność człowieka.

***

Po akcji w Zakrzówku zmieniliśmy miejsce postoju oddziału, rozbijając biwak w lesie w pobliżu wioski Brzoza. Tam mieliśmy ukryty samochód ciężarowy „Zis”. 10 lipca dotarła do obozu pani Aniela Życzyńska z nowymi meldunkami i zapasem amunicji. Z meldunków wynikało, iż „Przepiórka” ze swą bandą operuje w pobliżu naszego miejsca postoju. Trzeba było się mieć na baczności.

Po odpoczynku pani Życzyńska udała się lasami w drogę powrotną z zamiarem zatrzymania się po drodze u krewnych we wsi Irena koło Zaklikowa. W pobliżu tej miejscowości została zatrzymana przez bandytów „Przepiórki”. Po wylegitymowaniu bandyci zorientowali się kogo mają w swych krwawych łapach. To matka znienawidzonego „Tolka”. Natychmiast odprowadzili ją do herszta kwaterującego we wsi Lipa.

Jak wynika z relacji spisanej własnoręcznie przez naocznego świadka tych zdarzeń, mieszkańca wsi Łychów - pana Bronisława Pytlaka, którą to relację na świadectwo załączam - bandyci „Przepiórki” nie próżnowali. Gorliwie odrabiali „Judaszowe srebrniki”. W całej okolicy aresztowali „reakcjonistów” i zwozili ich przed oblicze rezydującego w Lipie „Przepiórki” - herszta, który okazał się panem życia i śmierci.

„Po „badaniach” połączonych z wymyślnymi torturami zapadł jednoosobowo wydany przez „Przepiórkę” wyrok: rozstrzelać!

W dniu 11 lipca 1945 roku, na „mocy wyroku” wydanego przez Edwarda Gronczewskiego - „Przepiórkę”, rozstrzelano w miejscowości Lipa panią Anielę Życzyńską i leśniczego o nazwisku Jańczak, który „melinował” rannego żołnierza z oddziału Hieronima Dekutowskiego, ps. „Zapora”. Ciała zamordowanych zakopano na miejscu, zakazując kategorycznie pochowania ich na cmentarzu. Innych aresztowanych, w tym prawdopodobnie ukrywającego się u Jańczaka żołnierza od „Zapory” wywieziono - jak podaje pan Pytlak - przez Zaklików do Janowa Lubelskiego. Tam w publicznej egzekucji rozstrzelano 7 osób, a pozostałych, którym łaskawie darowano życie, odstawiono przez Kraśnik do więzienia na Zamku w Lublinie.

IV Korespondencja

- list FAPAK do I. Żywnyńskiej-Batoniak, Tom 12 III 2002, prośba o relację, mps (kopia), k. 1, s. 1
- list FAPAK do I. Żywnyńskiej-Batoniak, prośba o pomoc w następnym kontakcie z konkubentkami z Pomorza, Tom 20 VIII 2002, mps (kopia), k. 1, s. 2

MEMORIAŁ
General Marii Wittek

IV/A

Toruń 12 III 2002

L. dz. 820/wsk/2002

Pani Irena Życzyńska-Bałoniak
ul. 60-247 Poznań

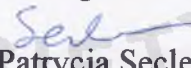
Szanowna Pani,

Pragnę Pani bardzo serdecznie podziękować za nadesłany do naszego Archiwum kwestionariusz Związku Żołnierzy Narodowych Sił Zbrojnych a przede wszystkim przeprosić Panią za tak długie milczenie z naszej strony. Wyniknęło ono z przeorganizowania naszego Archiwum, w wyniku którego został mi przydzielony kontakt z Kombatantkami z woj. wielkopolskiego.

Jak Pani zapewne wie jednym z zadań naszego Archiwum jest gromadzenie relacji oraz dokumentów kobiet-żołnierzy, działających na wszystkich frontach II wojny światowej i w różnych formacjach wojskowych. Dlatego też ośmielam się prosić Panią o napisanie relacji według załączonego przeze mnie schematu i odesłanie jej do naszego Archiwum. Proszę także o dołączenie do niej Pani dokumentów, lub ich kserokopii, oraz Pani zdjęcia.

Jeszcze raz przepraszam za zwłokę w odpowiedzi. Serdecznie Panią pozdrawiam, gorąco zachęcam do współpracy z naszym Archiwum i z niecierpliwością czekam na Pani odpowiedź.

Z wyrazami głębokiego szacunku

Patrycja Secler

dokumentalistka Archiwum WSK

zał.:
1/ schemat relacji WSK

FUNDACJA

ARCHIWUM POMORSKIE ARMII KRAJOWEJ

BIURO FUNDACJI • 87-100 TORUN • UL. WIELKIE GARBARY 2 • TEL./FAX (0-56) 65-22-186
http://www.um.torun.pl/AK, e-mail: AK@um.torun.pl
KONTO: WIELKOPOLSKI BANK KREDYTOWY SA W TORUNIU, NR 10901506-4675-128-00-0

Toruń 20 VIII 2002

L. dz. 3071/424

Pani prof. Irena Życzyńska - Bałoniak
ul.

60-24 / POZNAN

Szanowna Pani,

Pragnę Pani bardzo serdecznie podziękować za przysłanie do naszego Archiwum Swojej relacji z wojennej służby oraz za dołączone kserokopie dokumentów wraz z fotografią. Także i teraz pragnę przeprosić Panią za zwłokę z odpowiedzią. Tym razem spowodowana ona była obroną mojej pracy magisterskiej oraz urlopem. Obiecuję, że zdarzyło się to ostatni raz. Mam nadzieję, że nie obraziłam tym Pani.

Na podstawie nadesłanych materiałów została Pani założonateczka osobowa o numerze inwentarzowym 3170/WSK. Ośmielam się prosić Panią o pomoc w nawiązaniu kontaktów z Kombatantkami z terenów Wielkopolski bądź służących w Narodowych Siłach Zbrojnych. Może jest Pani z jakimiś Koleżankami w kontakcie, a One zechciałyby współpracować z naszym Archiwum?

Także i w tym roku Fundacja nasza organizuje w listopadzie sesję naukową, która poświęcona będzie kobietom-żołnierzom. Może zechciałaby Pani ~~wziąć~~ ^{wziąć} w niej udział? Bardzo gorąco zapraszam.

W załączeniu przesyłam Pani informacje na temat Memoriału gen. Marii Wittek, który działa przy Fundacji. Może zechce Pani przyłączyć się do grona jego przyjaciół? Jeżeli tak to proszę odesłać do nas zgłoszenie.

Jeszcze raz przepraszam za milczenie z mojej strony i dziękuję za nadesłane materiały.

Z wyrazami głębokiego szacunku

Secler

Patrycja Secler

dokumentalistka Archiwum WSK

zał.:

- 1/ informacje o Memoriale gen. Marii Wittek
- 2/ zgłoszenie do Memoriału

Wpłynęło dnia 5.09.
L.dz. 3498 HSK 1002
DU.

Irena Życzyńska- Bałoniak
60- 247 Poznań
ul

Poznań, 30. 08. 2002r.

Mgr Patrycja Secler
Dokumentalistka Archiwum WSK

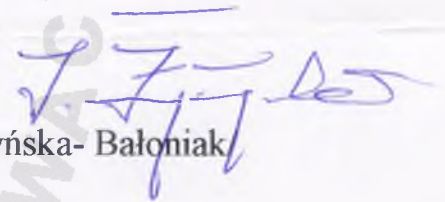
Szanowna Pani,

Dziękuję za list. W załączeniu przesyłam życiorys mojej Mamy, która była wielką patriotką i przez cały okres okupacji walczyła w ruchu oporu. Za swoją działalność została w 1945 r zamordowana przez UB.

Ponadto mam prośbę, niech Pani wymieni moją dokumentację i życiorys wysłany wcześniej na ten, który załączam. W poprzednim życiorysie znalazły się błędy, a przede wszystkim brak mojej tematyki naukowej.

Z wyrazami szacunku

/ Prof. Dr hab. Irena Życzyńska- Bałoniak

VI FOTOGRAFIE

oryg i kserokopia

Irena Życzyńska
ps. „Irka”
Łączniczka NSZ i WIN

Aniela Życzyńska
ps. „Ania” Szef łączniczek
Okregu NSZ - Lublin

Antoni Życzyński
ps. „Tolek”
Żołnierz NSZ i WIN

N

Prof. Irena
Życzyńska-Bałoniak
ps. „Irka”

Z

Stasia Piekarczyk-
Wójtowiczowa
ps. „Zośka”
Łączniczka NSZ

S

Bronia Piekarczyk-
Dołgoszyja
ps. „Lilla”
Łączniczka NSZ

125

[W:] B. Chmielewicz, Wspomnienia straconych (?) dni, Termoburg 2002.

ŻYCZYŃSKA IRENA

